O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

Jo‘xori uni uchun standart

(CODEX STAN 173:1989, IDT)

Rasmiy nashr

O‘zbekiston standartlar instituti

Toshkent

STANDARTLAR INSTITUTI #T6UGFYLRS3 - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

So‘zboshi

1 O‘zbekiston standartlar instituti tomonidan ISHLAB CHIQILDI.

2 O‘zbekiston standartlar institutining 25.02.2026-yildagi 6/XSt-26-sonli buyrug‘i bilan TASDIQLANDI.

3 Ushbu standart CODEX STAN 173:1989 “Standard for sorghum flour” xalqaro standartning matni bilan aynan o‘xshash.

4 DASTLABKI AMALGA KIRITILISHI

Ushbu milliy standartni va unga bo‘lgan o‘zgartishlarni O‘zbekiston hududida amalga kiritish, qayta ko‘rib chiqish yoki bekor qilish haqidagi axborot Standartlashtirish bo‘yicha milliy organning rasmiy veb-saytlari va standartlarning yillik axborot ko‘rsatkichlarda chop etiladi.

.

Ushbu standartni O‘zbekiston Respublikasi hududida rasmiy tarqatish mutlaq huquqi O‘zbekiston standartlar institutiga tegishli

STANDARTLAR INSTITUTI #T6UGFYLRS3 - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

Jo‘xori uni uchun standart

Стандарт на сорговую муку

Standard for sorghum flour

Amalga kiritish sanasi 25.03.2026

1 Qo‘llanish doirasi

1.1 Ushbu standart 2.1-bo‘limda ta’riflanganidek, to‘g‘ridan-to‘g‘ri inson iste’moli uchun mo‘ljallangan jo‘xori uniga tatbiq etiladi.

1.2 Ushbu standart Sorghum bicolor (L.) Moench dan olinadigan yorma yoki maydalangan unga tatbiq etilmaydi.

2 Tavsif

Jo‘xori uni — Sorghum bicolor (L.) Moench donlaridan sanoat maydalash jarayoni orqali olinadigan mahsulot bo‘lib, bunda don po‘stlog‘i olib tashlanadi, urug‘ kurtagi katta darajada ajratib olinadi va endosperm zarur darajadagi mayinlikka qadar maydalangan bo‘ladi.

3 Asosiy tarkib va sifat omillari

3.1 Sifat omillari — umumiy

3.1.1 Jo‘xori uni inson iste’moli uchun xavfsiz va yaroqli bo‘lishi kerak.

3.1.2 Jo‘xori uni noodatiy ta’m va hidlardan, shuningdek tirik hasharotlardan holi bo‘lishi kerak.

3.1.3 Jo‘xori uni inson salomatligiga xavf tug‘dirishi mumkin bo‘lgan miqdordagi iflosliklardan (hayvonot dunyosidan kelib chiqqan ifloslantiruvchi moddalar, jumladan o‘lik hasharotlar) xoli bo‘lishi kerak.

3.2 Sifat omillari — maxsus

3.2.1 Namlik miqdori — ko‘pi bilan 15 % (m/m).

Iqlim sharoiti, tashish va saqlash muddati bilan bog‘liq holda ayrim manzillar uchun pastroq namlik chegaralari belgilanishi mumkin.

3.2.2 Tanin miqdori

Jo‘xori unidagi tanin miqdori quruq modda asosida 0,3 % dan oshmasligi kerak.

Rasmiy nashr

STANDARTLAR INSTITUTI #T6UGFYLRS3 - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

4 Ifloslantiruvchi moddalar

4.1 Og‘ir metallar

Jo‘xori uni inson salomatligiga xavf tug‘dirishi mumkin bo‘lgan miqdordagi og‘ir metallardan holi bo‘lishi kerak.

4.2 Pestitsid qoldiqlari

Jo‘xori uni ushbu mahsulot uchun Codex Alimentarius Komissiyasi (CAC) tomonidan belgilangan maksimal ruxsat etilgan qoldiq miqdorlariga muvofiq bo‘lishi kerak.

4.3 Mikotoksinlar

Jo‘xori uni ushbu mahsulot uchun CAC tomonidan belgilangan maksimal mikotoksin darajalariga muvofiq bo‘lishi kerak.

5 Gigiyena

5.1 Ushbu standart qamrab olgan mahsulotni tayyorlash va muomalaga kiritish Codex Alimentarius Komissiyasi tomonidan tavsiya etilgan Oziq-ovqat gigiyenasining umumiy tamoyillari (CXC 1-1969)[1] va mazkur mahsulotga tegishli boshqa amaliyot kodekslarining tegishli bo‘limlariga muvofiq amalga oshirilishi tavsiya etiladi.

5.2 Yaxshi ishlab chiqarish amaliyoti doirasida imkon qadar mahsulot begona moddalardan xoli bo‘lishi kerak.

5.3 Mahsulot tegishli namuna olish va nazorat usullari bilan sinovdan o‘tkazilganda:

— inson salomatligiga xavf tug‘dirishi mumkin bo‘lgan miqdordagi mikroorganizmlardan xoli bo‘lishi;

— inson salomatligiga xavf tug‘dirishi mumkin bo‘lgan parazitlardan xoli bo‘lishi; va

— mikroorganizmlar kelib chiqishiga ega bo‘lgan, inson salomatligiga xavf tug‘dirishi mumkin bo‘lgan miqdordagi har qanday moddalarni o‘z ichiga olmasligi kerak.

6 Qadoqlash

6.1 Jo‘xori uni mahsulotning gigiyenik, oziqaviy, texnologik va organoleptik xususiyatlarini saqlab qoladigan idishlarga qadoqlanishi kerak.

6.2 Idishlar, jumladan qadoqlash materiallari, mo‘ljallangan foydalanish uchun xavfsiz va yaroqli moddalardan tayyorlangan bo‘lishi kerak. Ular mahsulotga zaharli moddalar yoki noxush hid va ta’m bermasligi lozim.

6.3 Mahsulot qoplarga qadoqlangan hollarda, bu qoplar toza, mustahkam bo‘lishi hamda mahkam tikilgan yoki muhrlangan bo‘lishi kerak.

7 Tamg‘alash

Oldindan qadoqlangan oziq-ovqat mahsulotlarini tamg‘alash bo‘yicha Umumiy standart (CXS 1-1985)[2] talablariga qo‘shimcha ravishda quyidagi maxsus qoidalar qo‘llaniladi:

7.1 Mahsulot nomi

Yorliqda ko‘rsatiladigan mahsulot nomi “jo‘xori uni” bo‘lishi kerak.

7.2 Chakana savdo uchun mo‘ljallanmagan idishlarni tamg‘alash

STANDARTLAR INSTITUTI #T6UGFYLRS3 - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

Chakana savdo uchun mo‘ljallanmagan idishlar bo‘yicha ma’lumotlar idishning o‘zida yoki unga ilova qilingan hujjatlarda berilishi mumkin. Biroq mahsulot nomi, partiya identifikatsiyasi hamda ishlab chiqaruvchi yoki qadoqlovchining nomi va manzili albatta idishda ko‘rsatilishi kerak. Shu bilan birga, to‘p identifikatsiyasi hamda ishlab chiqaruvchi yoki qadoqlovchining nomi va manzili identifikatsiya belgisi bilan almashtirilishi mumkin, agar bunday belgi ilova qilingan hujjatlar bilan aniq bog‘lanadi.

8 Tahlil va namuna olish usullari

Ushbu standart talablariga muvofiqlikni tekshirish uchun mazkur standart qoidalariga tegishli bo‘lgan Tahlil va namuna olishning tavsiya etilgan usullarida (CXS 234-1999)[3] keltirilgan tahlil va namuna olish usullaridan foydalaniladi.

STANDARTLAR INSTITUTI #T6UGFYLRS3 - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

Ilova

Bir nechta omil bo‘yicha chegara qiymatlari va/yoki tahlil usullari keltirilgan hollarda, foydalanuvchilarga tegishli chegara qiymati va tahlil usulini aniq belgilash qat’iy tavsiya etiladi.

Omil / Tavsif	Chegara	Tahlil usuli
Kul	— Min: quruq modda asosida 0,9 % — va — — Maks: quruq modda asosida 1,5 %	8-bo‘limga qarang
Oqsil	— Min: quruq modda asosida 8,5 %	
Xom yog‘	— Min: quruq modda asosida 2,2 % — va — — Maks: quruq modda asosida 4,7 %	
Xom tolalar	— Maks: quruq modda asosida 1,8 %	8-bo‘limga qarang
Rang diapazoni	— 18 dan 30 birlikkacha	8-bo‘limga qarang
Zarracha o‘lchami (granulyatsiya)	— Min: unning 100 % qismi elakdan o‘tishi kerak, elak teshiklari diametri: • “mayda” un uchun — 0,5 mm • “o‘rtacha” un uchun — 1 mm	8-bo‘limga qarang

Izohlar:

1 FAO va JSST (WHO). 1969. Oziq-ovqat gigiyenasining umumiy tamoyillari. Codex Alimentarius amaliyot kodeksi, № CXC 1-1969. Codex Alimentarius Komissiyasi. Rim.

2 FAO va JSST (WHO). 1985. Oldindan qadoqlangan oziq-ovqat mahsulotlarini tamg‘alash bo‘yicha umumiy standart. Codex Alimentarius standarti, № CXS 1-1985. Codex Alimentarius Komissiyasi. Rim.

3 FAO va JSST (WHO). 1999. Tahlil va namuna olishning tavsiya etilgan usullari. Codex Alimentarius standarti, № CXS 234-1999. Codex Alimentarius Komissiyasi. Rim.

STANDARTLAR INSTITUTI #T6UGFYLRS3 - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI